

VIII.mezinárodní kongres úrazové chirurgie a soudního lékařství, Mikulov, 8. - 9.9.2016

Dekompresivní kraniektomie a následná kranioplastika po kraniocerebrálním poranění

Chrastina J.¹, Novák Z.¹, Jančálek R.^{1,2}, Hrabovský D.¹

¹ Neurochirurgická klinika LF MU a FN u sv.Anny v Brně

² ICRC - Mezinárodní centrum klinického výzkumu, Brno

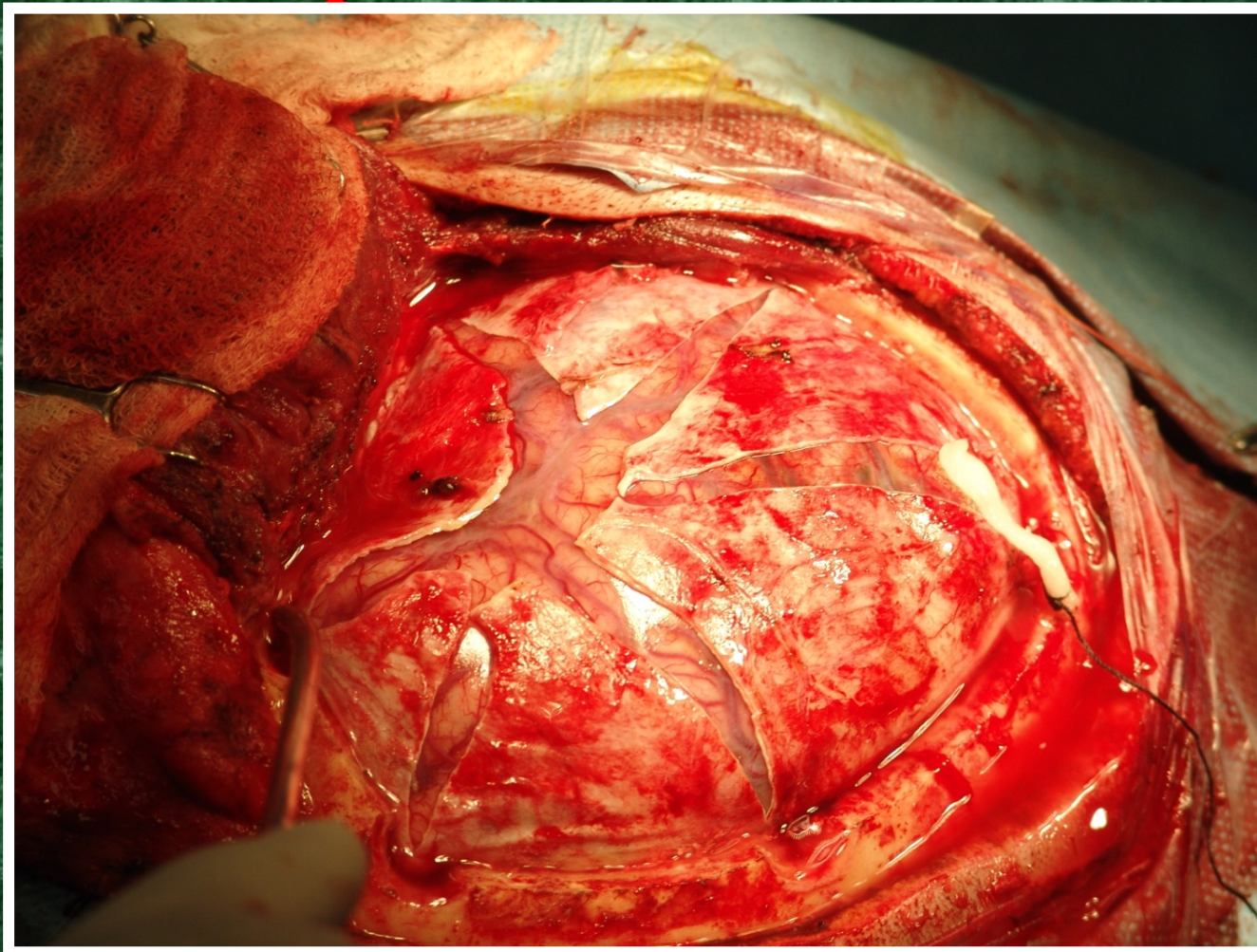
Úvod I

- **Cíl dekompresivní kraniektomie (DK) - kontrola refrakterní nitrolební hypertenze po kraniocerebrálním poranění, expanzivně se chovající malacii, subarachnoidálním nebo intracerebrálním krvácení a u zánětlivých onemocnění mozku**
- **Technické provedení**
  - jednostranná hemikraniektomie
  - bifrontální kraniektomie (oboustranná frontální kontuzně hemoragická ložiska)
  - odklopení celého kostního krytu kalvy včetně kostního můstku nad sinus sagitalis superior (literárně popsáno Mraček)

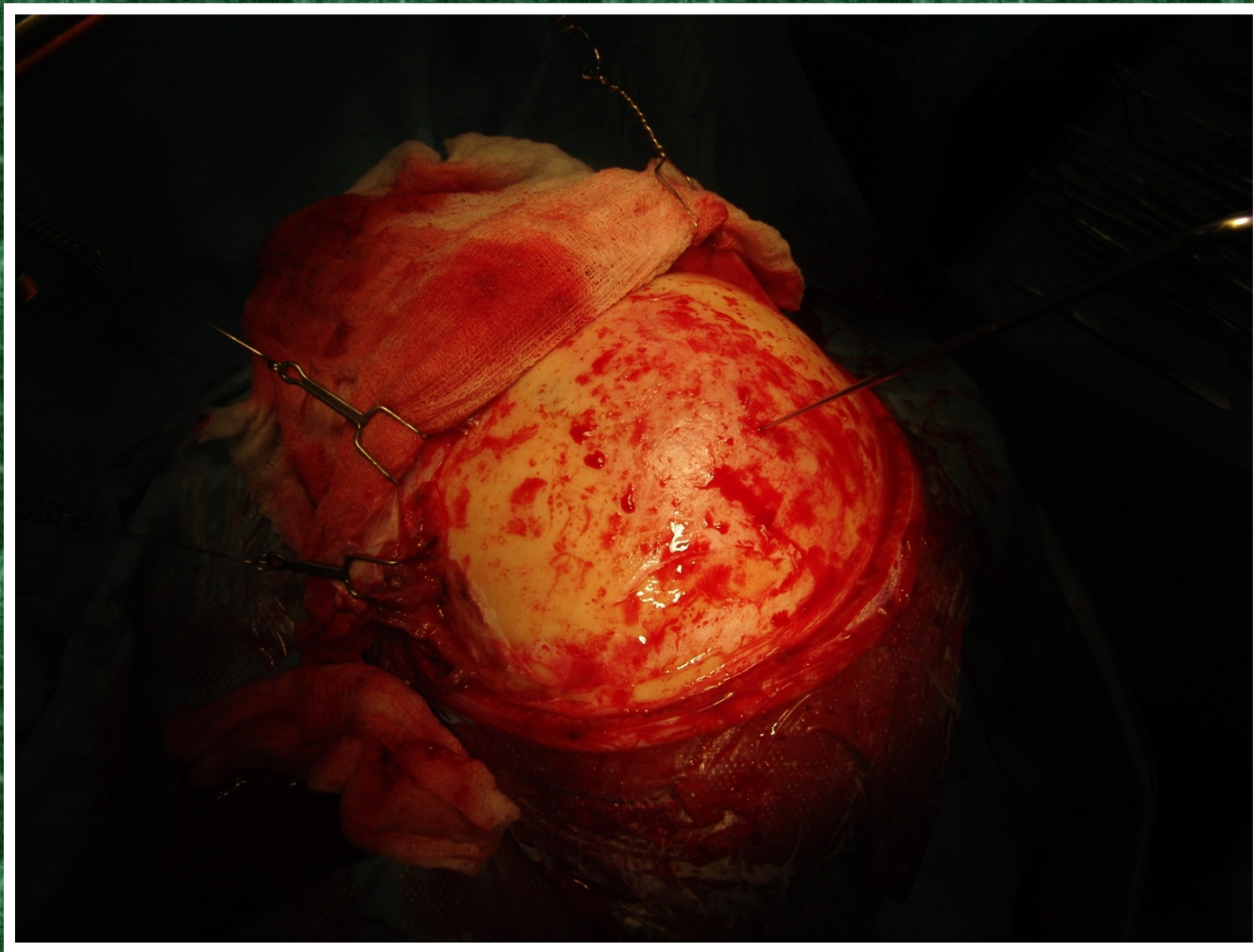
Rozsah DK pro expanzivní malacii v povodí ACM l.dx.

- Edematozní mozek se vyklenuje přes durotomii

Rozsah bifrontální kraniektomie

- Ilustrativní snímek rozsahu kraniektomie

Úvod II

- **Kranioplastika** - uzavření defektu lebky po odeznění otoku mozku
- **Cíl** - obnovení kostního krytu mozku, kosmetický efekt, řešení „syndrome of the trephined“, - ortostatická cefalea, progredující motorické a kognitivní potíže
- **Problémy kranioplastik**
  - **podíl nemocných po DK, jejichž stav kranioplastiku umožňuje**
  - **různé kranioplastické materiály** - vlastní kostní ploténka (autoplastika), umělé náhrady - PEEK (Polyetheretherketon), Palacos (Methylmethakrylát) a titan (reálný přínos počítačově modelovaných náhrad)
  - **překvapivě vysoká četnost komplikací (až 30 – 40%)**

Cíl práce

- Zhodnocení výsledků DK a následných kranioplastik pro poúrazovou nitrolební hypertenzi ve srovnání s expanzivně se chovající supratentoriální mozkovou malacií operovaných v letech 2006 – 2014
- **Zjednodušené hodnocení výsledků DK** - počet nemocných, kteří DK přežijí ve stavu umožňujícím kranioplastiku
- Analýza komplikací kranioplastiky, jejich příčin, četnosti a možností léčby

DK pro poúrazovou nitrolební hypertenzi I

- **68 zraněných s poúrazovou IC hypertenzí**
(57 M, 11 Ž, věk - medián 58 let, SD 16,9 roku, medián GCS 7, SD 3,6)
- **38 zraněných - DK součást primární operace**
- **30 zraněných - sekundární DK - trvající nitrolební hypertenze po primární operaci - hodnoty ICP, nález na kontrolním CT**
(medián odstupu 20 hodin, SD 20,4 hodin)
- Reoperace u dvou zraněných po DK pro hematom
- Četnost infekčních komplikací mimo oblast DK 33%, dvakrát lokální infekt v oblasti kraniektomie
- **kranioplastika - 48,5% zraněných**
(medián věku 51 roku, SD 17,1 roku)

DK pro poúrazovou nitrolební hypertenzi II

- **27 zraněných (39,3%) - zemřelo před kranioplastikou, ovšem 54,4% zraněných po úrazu v kómatu (GCS < 8).**
- **2 zranění dlouhodobě ve vegetativním stavu a infekčními komplikacemi - kranioplastika neindikována**
- **93,9 % zraněných (11 sekundárních, 20 primárních) - autoplastika.**
- **Primární plastika Palacosem - dva zranění s kominutivními frakturami**
- **Medián DC – kranioplastika - 2 měsíce (SD 1,88; 0,5 – 10 měsíců).**
- **Časná kranioplastika (do 10 týdnů) - 63,6% zraněných**

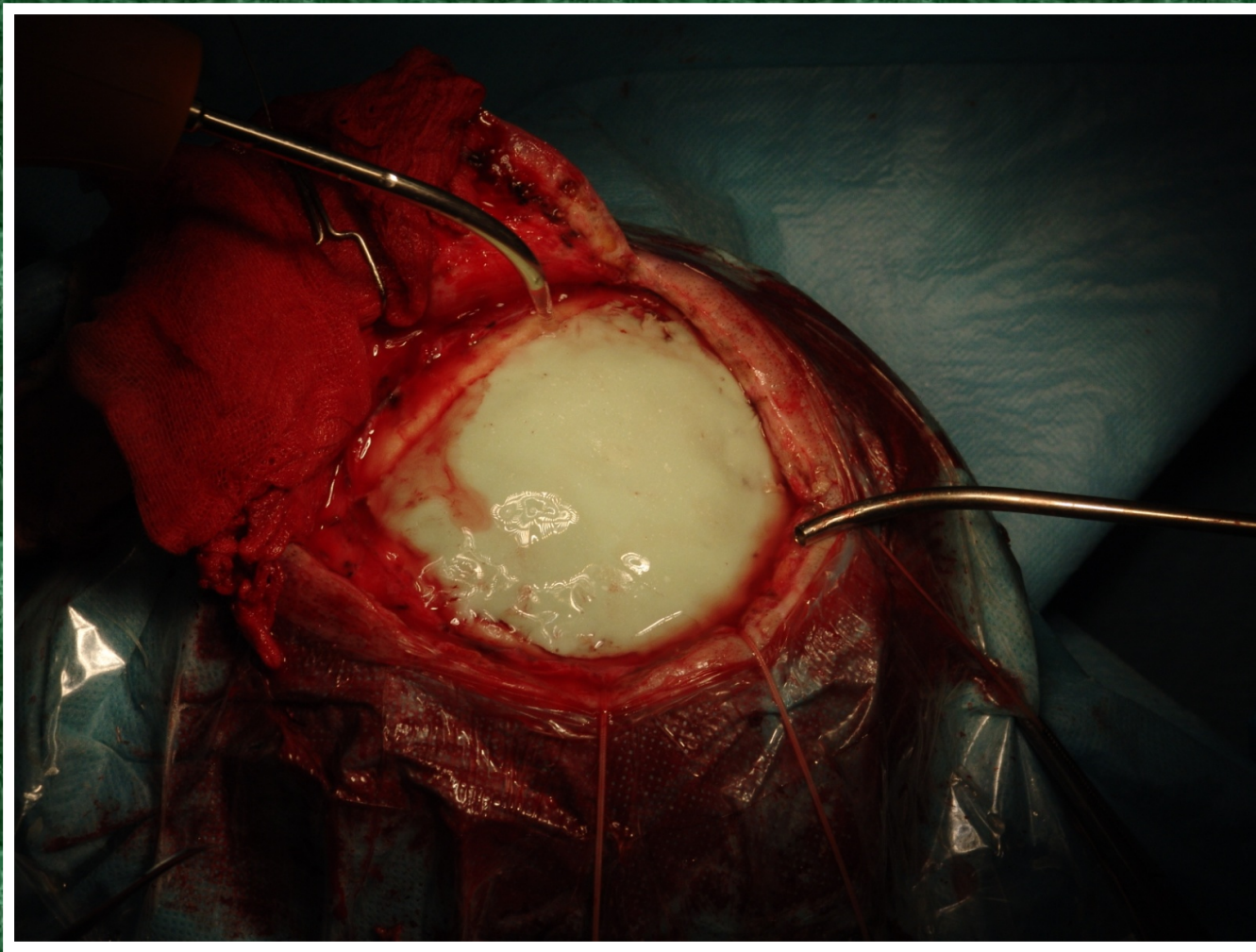
DK pro expanzivně se chovající malacii

- **35 nemocných s DK pro expanzivně se chovající supratentoriální mozkovou malacii**
(17 M, 18 F, věk medián 59 let, SD 10,6 roku)
- **kranioplastika u 25 nemocných (71,4%)**
  - věk medián 54,5 roku, SD 11,2 roku
- **nejčastější důvod neprovedení kranioplastiky úmrtí**
  - 8 nemocných (7 před DK v komatu)
- četnost infekčních komplikací po DK 40%, četnost raných infekcí po kraniektomii 0%.
- vždy primárně autoplastika (vlastní kost) - medián kraniektomie - kranioplastika - 3 měsíce, SD 1,8 měsíce
- **časná kranioplastika (do 10 týdnů) - 20% nemocných**

Plastika pouřazového defektu

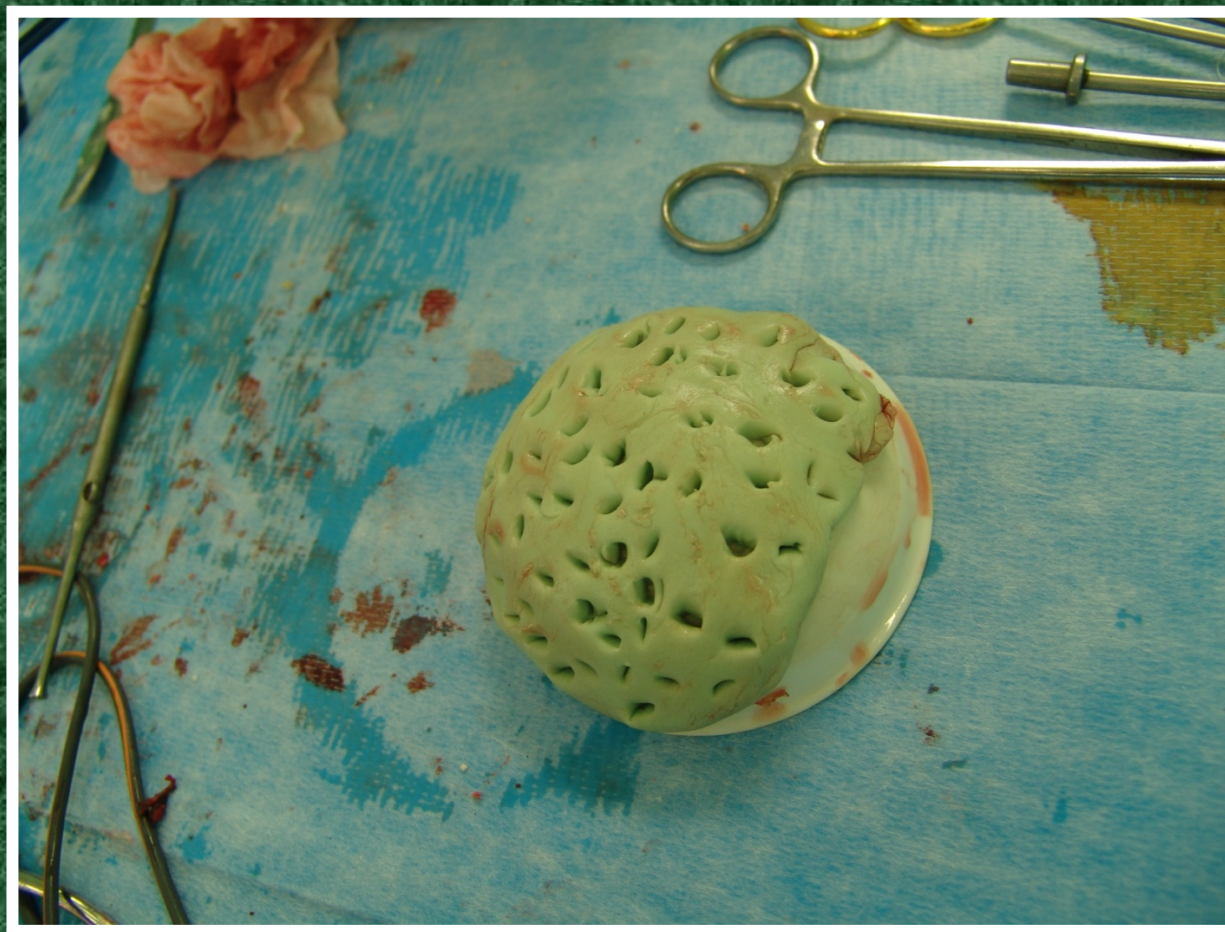

- Provedena plastika tvrdé pleny

Příprava Palacosové náhrady kostního defektu

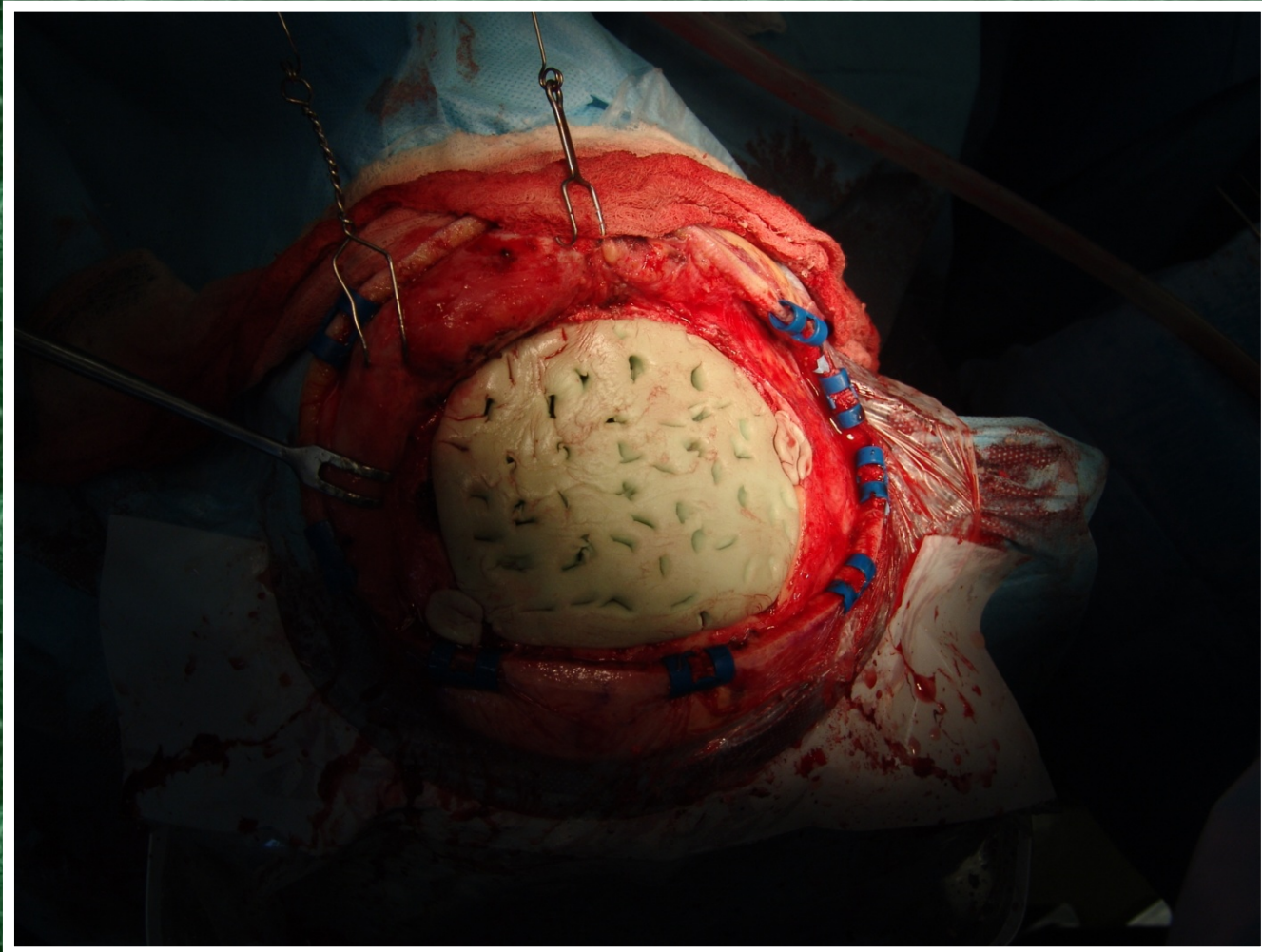

- Předběžné modelování s využitím porcelánové misky
- Vícečetné perforace kostní náhrady

Plastika pouřazového defektu finální stav

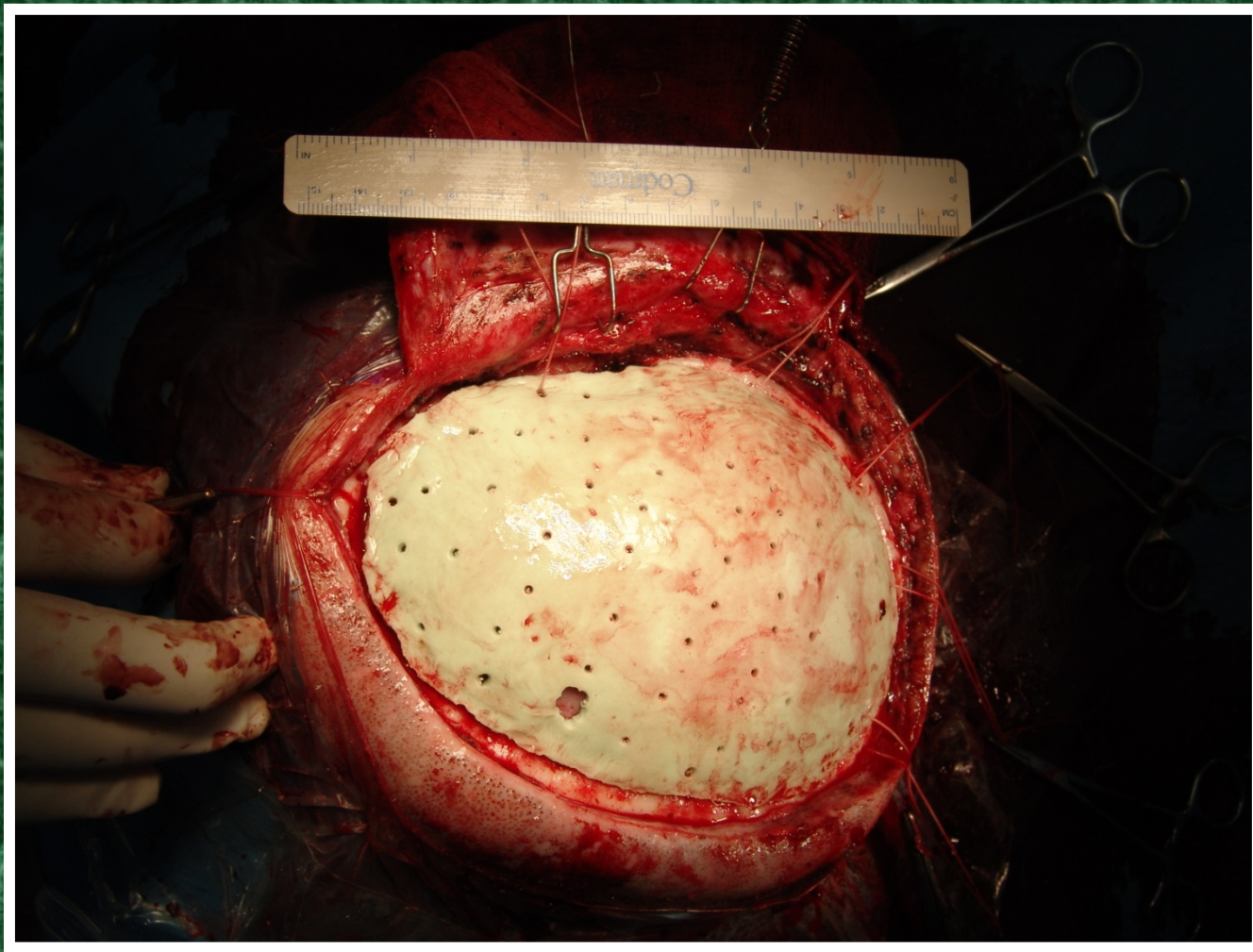

- Finální stav po fixaci připravené náhrady

Kranioplastika rozsáhlého defektu

- Kranioplastika po regresí pouřazového otoku

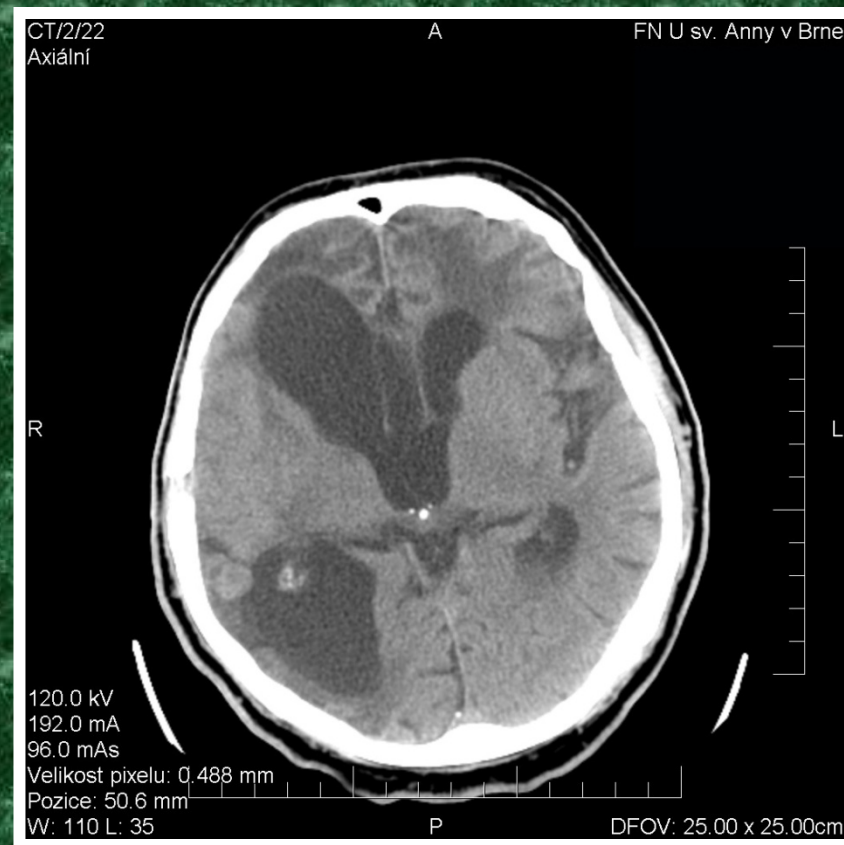
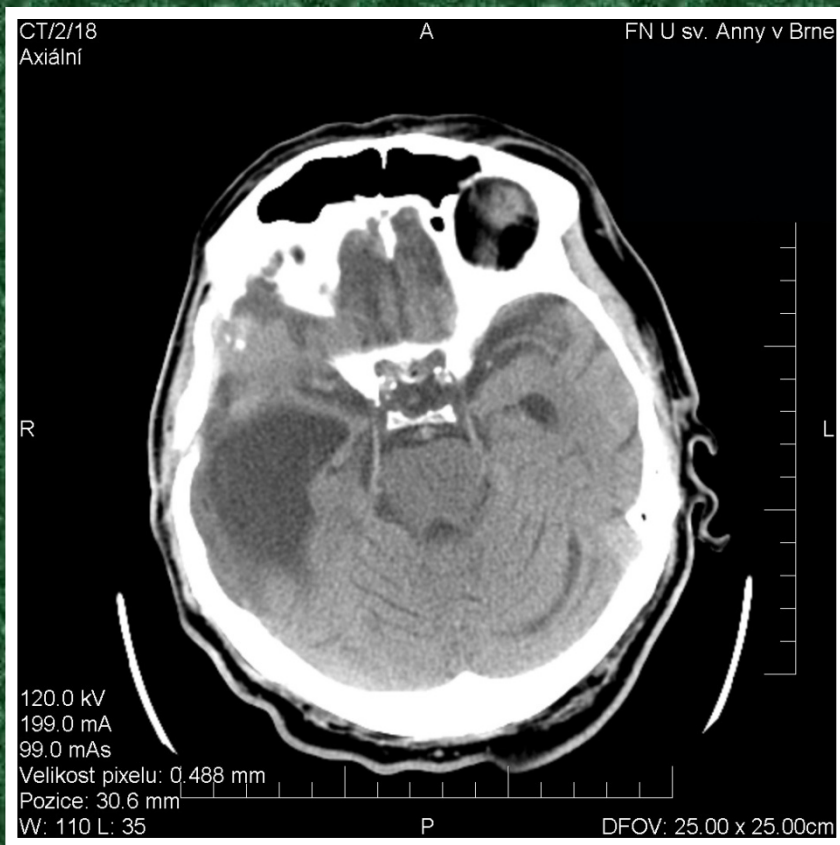
Komplikace poúrazových kranioplastik

- **Lokální kožní dehiscence** u dvou zraněných (primární i sekundární DK, DK - kranioplastika 3 měsíce
- **rezorbce autoplastiky po 1 roce** (DK - kranioplastika 1,5 měsíce) - metylmetakrylátová rekranioplastika
- **srovnatelná četnost komplikací po primárních (10%) a sekundárních DC (9,09%), vyšší četnost komplikací u kranioplastik pozdních - 16,7% - časné 4,8%**
- **subdurální kolekce před kranioplastikou** - tři nemocní (9,1%), operace současně s kranioplastikou nebo dvoudobě
- **poúrazový hydrocefalus** - u dvou nemocných (6%) nutný shunt před kranioplastikou - rozvoj hydrocefalu po kranioplastice (dva nemocní)

Rozvoj poúrazového hydrocefalu po kranioocerebrálním poranění

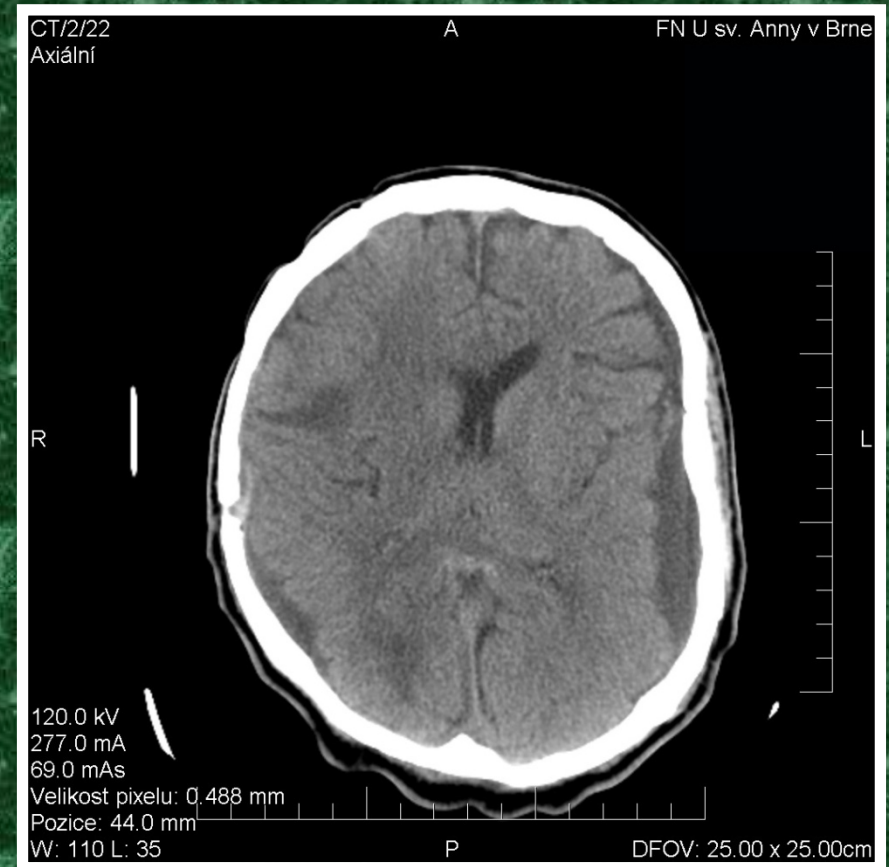
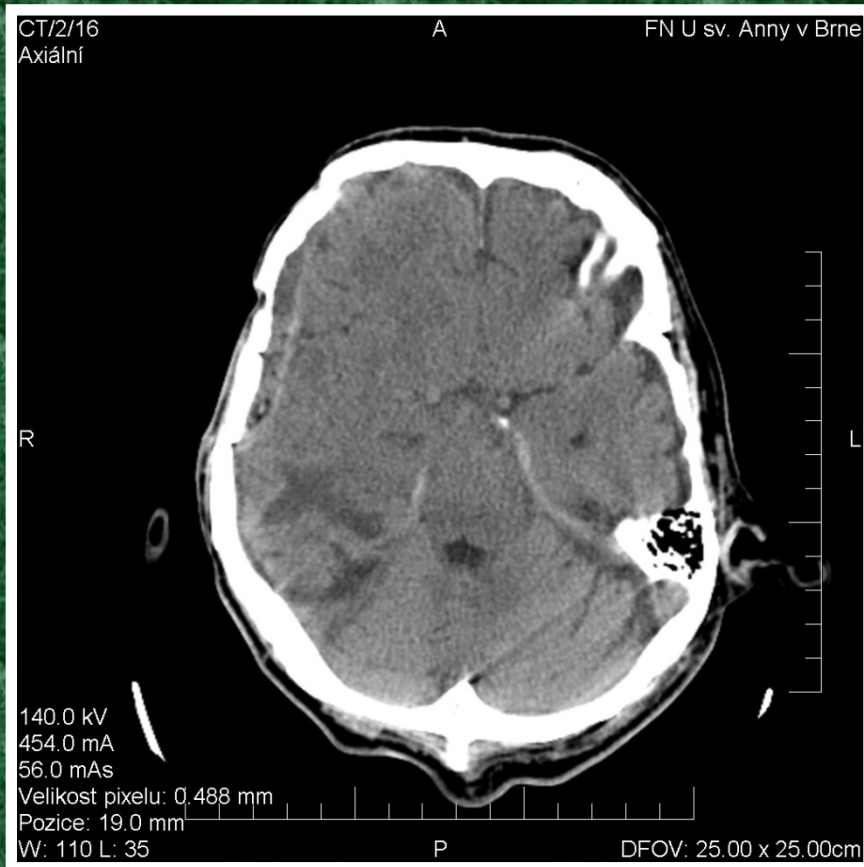

- Stav po kranioocerebrálním poranění s nutností DK a následné kranioplastiky, rozvoj hydrocefalu za 4 měsíce po kranioplastice

Rozvoj subdurálních kolekcí po DK

- Minimální regrese po kranioplastice a následné trepanaci

Komplikace kranioplastik po DK pro expanzivně se chovající malacii

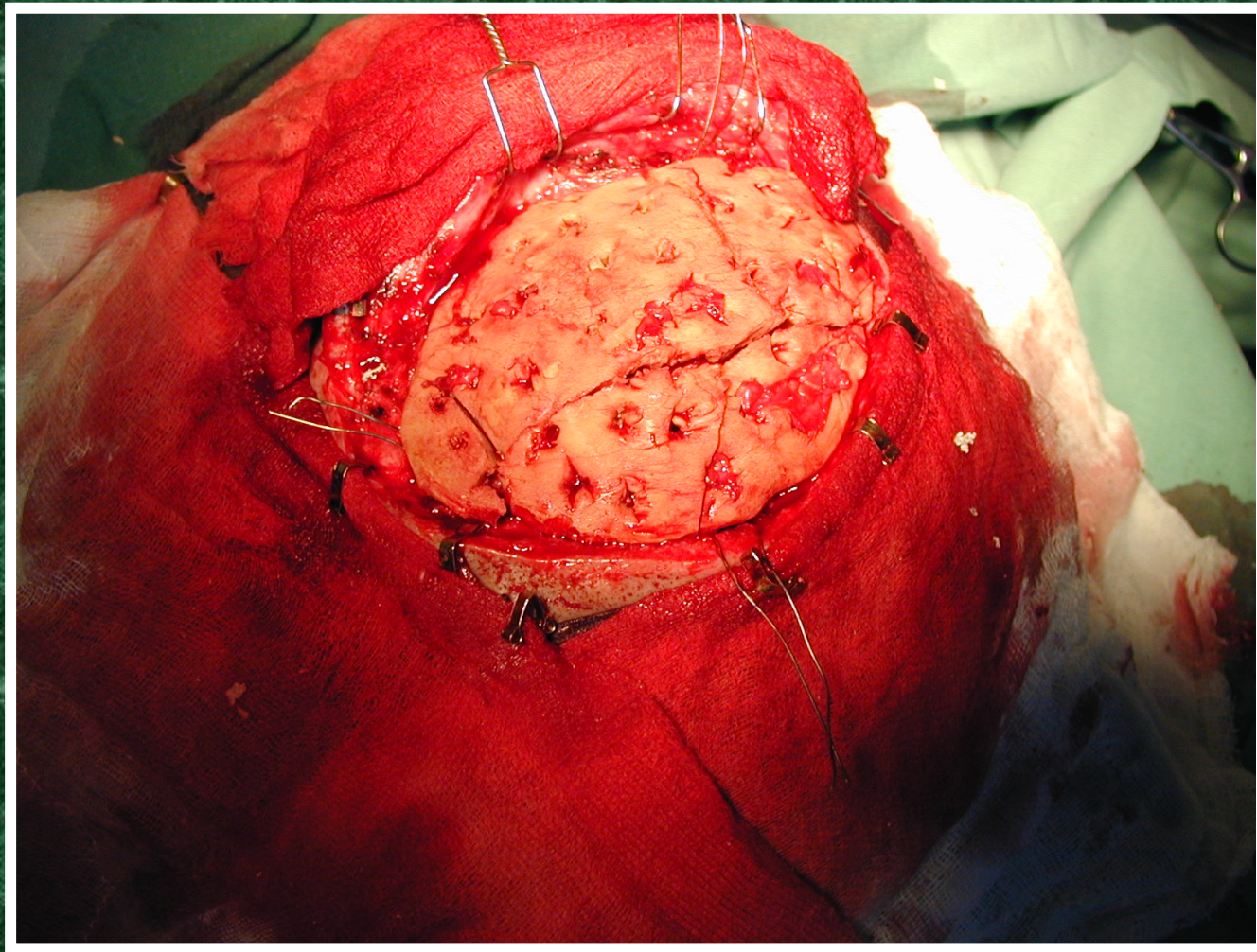
3 nemocní (12%)

- **povrchová infekce bez explantace** plastiky
(DC - kranioplastika 4 měsíce)
- **epidurální empyém s odstraněním autoplastiky**
a novou plastikou Palacosem
(DC - kranioplastika 6 měsíců)
- **nemocný s expanzivně se chovající mozkovou**
ischémií po disekci aorty - po DK řadou
infekčních problémů
(DK - kranioplastika 6 měsíců) - **následně**
hydrocefalus a infekce kostní náhrady pro
infekci, nová plastika Palacocem také
explantována

Vícečetné zlomeniny plastiky kalvy

- Stav po opakovaných traumatech v ebrietě

Četnost komplikací kranioplastik – literární data I

- Zanaty et al. 2015 - soubor 348 nemocných s DK (SAK, expanzivní ischemie, kraniocerebrální poranění) a následnou kranioplastikou - četnost komplikací 31,32%
- Coulter et al. - u 40,4% nemocných s kranioplastikou alespoň jedna pooperační komplikace - infekční komplikace (21,7%), odstranění kranioplastiky u 16,3% nemocných
- Gooch et al 25,4% reoperací, 34,4 % komplikací
- Nízká četnost - Paredes et al. (18,2%) a Tsang et al. (16,7%)

Četnost komplikací kranioplastik – literární data II

- Wiggins et al. - **titanové kranioplastiky u nemocných s kostními infekcemi** po primární operaci nebo kranioplastice (61,5%) a u infikovaných poranění (16,1%) - 33% komplikací, polovina infekčních
- **Data z Walter Reed Center a National Naval Medical Center (zranění z Iráku a Afghánistánu)** – ne „jednoduché“ kranioplastiky, ale komplexní výkony s rekonstrukcí spodiny lebni, paranazálních dutin a orbitofaciálního skeletu - **četnost komplikací 24%** (12% infekce, 11% odstraněných náhrad)

Rizikové faktory I

- **Vyšší riziko u bifrontálních kraniotomií**
  - paranasální dutiny
- **Materiál kranioplastiky**
  - Yadla et al. (analýza 18 prací) - typ materiálu nemá vliv na četnost komplikací
- **Vyšší věk**
- **Hypertenze**
- **Diabetes**
- **Hydrocefalus se shuntem**

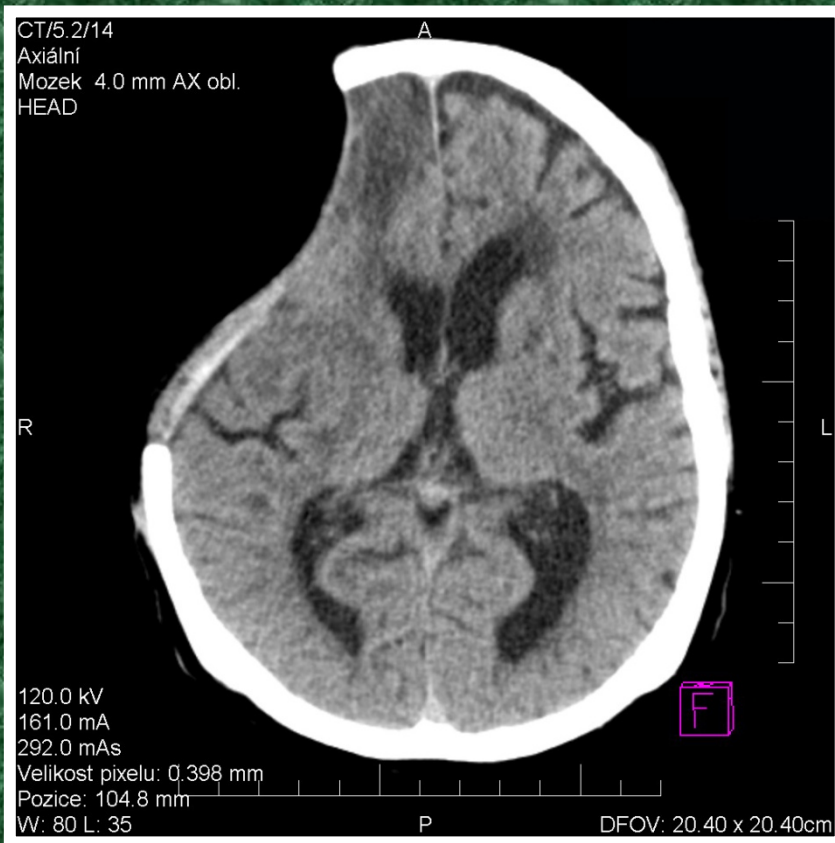

Rizikové faktory II

- Časná kranioplastika
  - vyšší riziko u nemocných v závažném stavu, s invazivními vstupy a možnými infekčními fokusy
  - zlepšení perfúze mozku oddělením od atmosféry
  - jednodušší preparace jednotlivých vrstev
  - méně výrazná rezorpce okrajů kraniektomie
- Preference pozdních kranioplastik - Rishe et al. - kranioplastiky s odstupem méně než 6 měsíců po DK
  - vyšší riziko komplikací - penetrující kraniocerebrální poranění
  - Yadla et al. - timing neovlivní četnost komplikací
  - Piedra et al. (časná – pozdní plastika 10 týdnů) - četnost komplikací časných kranioplastik - 22%, pozdních - 16%

Časování kranioplastiky

- Vpadávající mozek – riziko komplikace dané mrtvým prostorem

Doporučení

- Zhodnocení celkového stavu včetně **infekčních fokusů a nutrice**
- Individuální zvážení odstupu mezi kraniektomií a kranioplastikou **Výhodnost časně kranioplastiky - možnost zlepšení mozkové perfúze po uzavření lebečního defektu**
- Kranioplastiku neindikujeme u nemocných se stacionární dlouhodobou poruchou vědomí a závažným neurologickým deficitem při strukturální lézi mozku
- Autoplastika - metoda první volby, při nemožnosti autoplastiky nebo při sekundární plastice po infektu - umělé náhrady, možné použití individuálních náhrad (složitě defekty včetně baze)
- Infekce kranioplastiky – nutné odstranění, rekranioplastika po sanaci infekce většinou s odstupem několika měsíců

Závěry

- Analýza výsledků kranioplastik po DK pro kraniocerebrální poranění nebo expanzivně se chovající malacii ukazuje nižší počet komplikací, než odpovídá literárním datům. Ovšem i tato čísla převyšují četnost očekávanou u elektivních neurochirurgických operací. Vyšší riziko komplikací u časných kranioplastik nebylo prokázáno. Specifickým problémem kranioplastik představují hydrocefalus a subdurální kolekce, vznikající v důsledku narušení mokové cirkulace.

Děkuji

